

for sig meget vel kunde tænke mig, skal ingen være villigere end jeg til at fremkomme med eller støtte hertil sigtende Ændringsforslag, men vel at mærke, hvis de kan gennemføres uden at gribe forstyrrende ind i hele Systemet. Naar man er kommet dertil, at Partilister nu anvendes i mindre Udstrækning end før, er det ganske simpelt af den Grund, at man har opdaget, at Partilister i en Mængde Tilfælde i Amterne er overflødige. Fra tidligere Tid ved man, hvor de kan og skal anvendes for at fremskaffe netop det Resultat, man vil have, og derfor behøver man kun, hvis man ikke vil bøje sig ind under den Afstemning, som fremkommer ved at stemme „over Grænserne“, som man siger, at bruge dem i en Del Amter, ikke overalt, og saaledes er det jo netop ogsaa gaaet.

Naar jeg fremhæver disse to Punkter, at Valgloven kan give den matematiske Retfærdighed, om man vil kalde det saaledes, og giver Vælgerne Adgang til at vælge mere frit indenfor samtlige i et Amt opstillede Kandidater, saa tror jeg, at jeg dermed har fremhævet de Goder, der kan siges at knytte sig til den nuværende Valglov. Derimod synes jeg, at den nu gældende Valglovs uheldige Egenskaber er meget mere iøjnefaldende, saa iøjnefaldende, at Vælgerne har yderst vanskeligt ved at føle sig tilfredsstillt med den, som den er.

For det første kan jeg nævne, at dens Virkemaade er saa indviklet, at de almindelige Vælgere slet ikke forstaar den. Jeg har ikke sjældent hørt indrømme, ogsaa fra Rigsdagsmænds Side, at saaledes var det; men saa tilføjer man gerne: Ja, men det gør heller ikke saa meget, Vælgerne skal kun stemme, saa kommer Resten af sig selv. Et saadant Svar kan jo lyde meget godt, men saadan opfatter nu Vælgerne ikke Sagen. Jeg tror, det svækker Vælgernes Interesse, naar det hele er saa kunstigt, saa Vælgerne ikke er klare over Rækkevidden af deres Stemmeafgivning, eller hvis Vælgerne finder, at Valglovens Bestemmelser er urimelige. Og en Kendsgerning er det, at selv Administrationen og ligeledes Rigsdagsmænd, der selv har været med til at vedtage denne Lov, har staaet baade famlende og vaklende saavel overfor Lovens Fortolkning som overfor dens Virkemaade. Dette maa siges at være en væsentlig Fejl ved den nuværende Valglov. Og selv om det foreliggende Lovforslag heller ikke er saa enkelt, som det maaske kunde ønskes, at det skulde være, er det alligevel betydelig let-

tere at finde sig til Rette med end med den gældende Valglov.

Dernæst ønsker jeg at fastslaa, at Valgloven giver ret tilfældige og, jeg kan tilføje, for Vælgerne ret overraskende Resultater. Man har vanskeligt ved at finde det rimelige i en Ordning, hvorved en Kandidat faar flere Stemmer i Opstillingskredsen end maaske alle de andre Kandidater i Opstillingskredsen tilsammen og alligevel bliver erklæret for ikke-valgt. Det finder Vælgerne er en Urimelighed, og det finder jeg ogsaa, det er, naar man i det hele taget vil opretholde noget, der har Form af Kredse. Det kan ogsaa hænde, at en Opstillingskreds ved et Valg faar flere Kandidater, 2, 3, 4 Stykker, valgt, men ved det næste Valg, selv om det følger efter med ganske kort Mellemlum, bliver ingen af disse Kandidater eller kun en enkelt af dem genvalgt. Hele Systemet, som det virker nu, kan give baade tilfældige og ret overraskende Resultater, og ogsaa dette finder jeg er en Ulempe ved hele Systemet.

Men som en af de mest utiltalende Sider ved den gældende Valglov skal jeg anføre, at den fremkalder en lidet tiltalende Konkurrence mellem samme Partis Kandidater i Amtet i Stedet for, at Valget skulde være en Konkurrence mellem Partierne. Her gælder i alt Fald det gamle Ord, at man maa bede Vorherre beskytte en mod ens Venner; ens Modstandere kan man maaske endda nok komme om ved. Vel nok mindst til denne Konkurrence, denne Gnidning, om man vil, mærker de Partier, der har det saaledes, at de kun kan faa een Mand valgt i hvert Amt. Man kan jo ogsaa sikre sig ved enten at lade en Kandidat opstille i flere Opstillingskredse eller ved at lave Partilister. Ja, saaledes kan man naturligvis bære sig ad, selv om der ogsaa vælges flere i Amtet indenfor samme Parti. Men som jeg allerede har nævnt, ophæver man for en væsentlig Del Følgerne af den frie Afstemning ved en Partiliste, og desuden er det mindre tiltalende, at Partiets Kandidater skal klassificeres af Organisationerne, før Vælgerne har faaet Lov til at sætte deres Stempel. Det bliver paa den Maade lige saa meget — eller mere — Organisationerne, der bestemmer, hvem der skal vælges, som det bliver den store Vælgerskare, og det finder jeg ikke er en tilfredsstillende Ordning. Fra alle Sider indenfor Venstre, baade fra Organisationernes Side, fra Kandidaternes Side, og jeg kan sige